

חוברת תרגול

🗳️🗳️ אזרחות ומנהיגות צעירה

מסלול: 🟣 חט"ב · רגיל

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ כיתה: _____

🧭 איך עובדים עם החוברת?

- 📖 קוראים את דף התזכורת.
- 🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים · 🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים · 🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים.
- 🔁 חזרה מסכמת ו־✅ בדיקה עצמית בסוף.
- 🎮 רוצים עוד? המשחקים באתר: noar-ezrachut-manhigut.sites.tab.bot

📖 תזכורת – מה למדנו?

🏛️ ראש ממשלה ליום אחד – סימולטור תקציב

- 🎲 שליפת אירוע
- 💰 חולקו: 0 / 100 · נשארו: 0
- על איזה תחום היה הכי קשה לוותר? למה?

🔍 איך מזהים ידיעה כוזבת? – ארגז כלים

- 🕰️ האם הסרטון ישן?
- מחפשים תמונה מתוך הסרטון בחיפוש תמונה הפוך במנוע חיפוש – אולי הוא צולם לפני שנים או בארץ אחרת.
- ✂️ האם ערכו אותו?

⚖️ החלטה תחת לחץ – מקרים מההיסטוריה האזרחית

- ⏱️ טיימר של 90 שניות לכל החלטה (בחנ"מ – בלי טיימר)
- מה המידע שיש לנו – ומה חסר?
- מי ייפגע ומי ירוויח מכל אפשרות?

📚 ימין, שמאל ומה שביניהם – מילון מושגים מאוזן

- "ימין" ו"שמאל" הם קיצורים שמתארים עמדות – ולא אנשים טובים או רעים. במדינות שונות ובנושאים שונים הם אומרים דברים שונים. בישראל נהוג לדבר על כמה צירים:
- 🛡️ ביטחון ומדיניות חוץ
- הדגשת עוצמה ביטחונית והחזקת שטחים כערובה לביטחון; זהירות בפשרות טריטוריאליות.

🎪 המפלגה הכיתתית – לוגו, מצע ונאום

- שם וערך מוביל: בחרו ערך אחד שמנחה אתכם (שוויון? יצירתיות? סביבה? ספורט לכולם?) ושם שמבטא אותו.
- לוגו: צבע, סמל ושם – נסו במעצב שלמטה, ואז ציירו על הדף המודפס.
- מצע של 3 סעיפים: לכל סעיף – בעיה, פתרון מעשי, ואיך נדע שהצלחנו.

✉️ מכתב לנבחר/ת ציבור – פנייה מכבדת ואפקטיבית

- פרטי הנמען/ת ותואר מכבד ("לכבוד חבר/ת הכנסת...", "לכבוד ראש העירייה...").
- הנדון – שורה אחת שמסכמת את הנושא.
- מי אני – משפט אחד.

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🔍 אמין או חשוד? – משחק מיון

✏️ מיינו את המילים ממאגר המילים לטבלה.

מאגר מילים: הכתובת של האתר נראית רגילה ומוכרת · אפשר לבדוק את המקום שבו זה קרה · הידיעה מופיעה בכמה מקורות שונים · יש תאריך ושם של מי שכתב · יש ציטוט עם שם של מומחה ותפקיד

🟢 מחזק אמינות	🚩 מעורר חשד

תרגיל 2: 📚 מושגים פוליטיים – משחק התאמה

✏️ כתבו ליד כל פריט את האות של בן הזוג המתאים.

פריט	האות	בן הזוג
1. קואליציה	____	א. בית הנבחרים – 120 חברים
2. אופוזיציה	____	ב. המפלגות שמרכיבות את הממשלה
3. מצע	____	ג. המסמך שבו מפלגה מציגה את עמדותיה
4. הכנסת	____	ד. המינימום כדי להיכנס לכנסת
5. אחוז החסימה	____	ה. המפלגות שאינן בממשלה ומבקרות אותה

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: 💰 חידון התקציב – מושגים ובחירות

✏️ הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק?

א. הנשיא ב. הכנסת ג. ראש הממשלה לבד ד. בית המשפט

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"?

א. מחיר מוצר במבצע ב. מס על קניות ג. כסף שמוצאים ברחוב

ד. מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים?

א. 80 ב. 60 ג. 50 ד. 40

4. מה זה "גירעון"?

א. כשההוצאות גדולות מההכנסות ב. כשיש עודף כסף ג. מס חדש ד. משרד ממשלתי

5. מאיפה מגיעה רוב ההכנסה של המדינה?

א. ממתנות ב. ממסים ג. מקנסות חניה בלבד ד. מהגרלות

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

✏️ לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק? ← התשובה: הכנסת. למה?

_____

_____

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"? ← התשובה: מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר. למה?

_____

_____

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים? ← התשובה: 60. למה?

_____

_____

4. מה זה "גירעון"? ← התשובה: כשההוצאות גדולות מההכנסות. למה?

_____

_____

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

🔁 חזרה מסכמת

שאלות מכל הנושאים – בלי להציץ בחוברת!

1. מאיפה מגיעה רוב ההכנסה של המדינה?

א. מהגרלות ב. ממסים ג. מקנסות חניה בלבד ד. ממתנות

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"?

א. מס על קניות ב. מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר ג. מחיר מוצר במבצע

ד. כסף שמוצאים ברחוב

3. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק?

א. הכנסת ב. ראש הממשלה לבד ג. הנשיא ד. בית המשפט

4. מה זה "גירעון"?

א. כשיש עודף כסף ב. משרד ממשלתי ג. כשההוצאות גדולות מההכנסות ד. מס חדש

5. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים?

א. 60 ב. 80 ג. 40 ד. 50

✍️ משפט משלי

✏️ כתבו משפט אחד שמשתמש בשני הפריטים יחד.

1. אופוזיציה + המפלגות שאינן בממשלה ומבקרות אותה

2. מצע + המסמך שבו מפלגה מציגה את עמדותיה

3. הכנסת + בית הנבחרים – 120 חברים

4. קואליציה + המפלגות שמרכיבות את הממשלה

✅ בדיקה עצמית

סמנו ✔ בעמודה המתאימה:

נושא	😀 אני יודע/ת	🙂 כמעט	🤔 צריך עוד תרגול
🏛️ ראש ממשלה ליום אחד – סימולטור תקציב			
🔍 איך מזהים ידיעה כוזבת? – ארגז כלים			
⚖️ החלטה תחת לחץ – מקרים מההיסטוריה האזרחית			
📚 ימין, שמאל ומה שביניהם – מילון מושגים מאוזן			
🎪 המפלגה הכיתתית – לוגו, מצע ונאום			
✉️ מכתב לנבחר/ת ציבור – פנייה מכבדת ואפקטיבית			

💭 מה למדתי? מה עדיין קשה לי?

🔑 מפתח תשובות למורה – חט"ב · רגיל

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🔍 אמין או חשוד? – משחק מיון

🟢 מחזק אמינות	🚩 מעורר חשד
הכתובת של האתר נראית רגילה ומוכרת	
אפשר לבדוק את המקום שבו זה קרה	
הידיעה מופיעה בכמה מקורות שונים	
יש תאריך ושם של מי שכתב	
יש ציטוט עם שם של מומחה ותפקיד	

תרגיל 2: 📚 מושגים פוליטיים – משחק התאמה

פריט	האות	בן הזוג
1. קואליציה	ב	א. בית הנבחרים – 120 חברים
2. אופוזיציה	ה	ב. המפלגות שמרכיבות את הממשלה
3. מצע	ג	ג. המסמך שבו מפלגה מציגה את עמדותיה
4. הכנסת	א	ד. המינימום כדי להיכנס לכנסת
5. אחוז החסימה	ד	ה. המפלגות שאינן בממשלה ומבקרות אותה

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: 💰 חידון התקציב – מושגים ובחירות

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק?
✔ ב. הכנסת

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"?
✔ ד. מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים?
✔ ב. 60

4. מה זה "גירעון"?
✔ א. כשההוצאות גדולות מההכנסות

5. מאיפה מגיעה רוב ההכנסה של המדינה?
✔ ב. ממסים

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק? ← התשובה: הכנסת. למה?
💡 הממשלה מכינה, הכנסת מאשרת.

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"? ← התשובה: מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר. למה?
💡 אם נותנים יותר לתחום אחד – פחות נשאר לאחר.

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים? ← התשובה: 60. למה?

💡 100−20−20=60.

4. מה זה "גירעון"? ← התשובה: כשההוצאות גדולות מההכנסות. למה?

💡 גירעון = הוצאות > הכנסות.

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

🔁 חזרה מסכמת

1. מאיפה מגיעה רוב ההכנסה של המדינה?

✔ ב. ממסים

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"?

✔ ב. מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר

3. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק?

✔ א. הכנסת

4. מה זה "גירעון"?

✔ ג. כשההוצאות גדולות מההכנסות

5. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים?

✔ א. 60

✍️ משפט משלי

1. אופוזיציה + המפלגות שאינן בממשלה ומבקרות אותה

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. מצע + המסמך שבו מפלגה מציגה את עמדותיה

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. הכנסת + בית הנבחרים – 120 חברים

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

4. קואליציה + המפלגות שמרכיבות את הממשלה

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.